

Hälsopolitiskt program

2007

Hälso- och sjukvården

Hälso- och sjukvården skall karakteriseras av god tillgänglighet och snabbt omhändertagande.

Den medicinska teknologin utvecklats snabbt. Kostnaderna speciellt inom specialsjukvården stiger. Vår utmaning blir att ge en modern, god västerländsk sjukvård till i stort sätt samma kostnad som nu. Det nationella hälsovårdsprogrammet och lagen om vårdgaranti, som framgångsrikt genomförs för tillfället är goda medel i denna process. Kommun- och servicestrukturreformen, med dess intentioner om samarbete inom större områden skall slutligen trygga den framtida vården. Utmaningen innebär behov av en effektivisering, som måste ske utan att bränna ut personalen. I denna process gäller: att nöjda kunder ger nöjd personal. Det betyder kundvänlig service och välfungerande vårdkedjor, där alla känner till kriterierna för remittering och olika patientkategoriers plats på vårdtrappan. Ett bra hjälpmedel i den kundvänliga servicen är en god telefonrådgivning. Det görs med speciellt utbildade skötare, som med hjälp av datorstöd kan ge vård direktiv, information om bästa vårdplats och/eller tid till läkare eller hälsovårdare enligt patientens behov. Denna skyldighet är inskriven i vårdgarantins bestämmelser. En effektiv telefonrådgivning på detta sätt har enligt försök gett stor kundtillfredsställelse och minskat behovet av läkarbesök med upp till en tredjedel. Sfp anser att en lågröskelrådgivning av detta slag är ett ef-

fektivt sätt att förbättra den offentliga hälsovårdsservicen, och den bör införas i hela landet, antingen som egen verksamhet eller köptjänst.

Sfp anser

- Att satsningar på personalens välbefinnande är avgörande för vårdens kvalitet.
- Att telefonrådgivning är ett bra medel för att ge användarvänlig service i vårdkedjan.

Primärvården

Inom primärvården är det viktigt att betona helhetsansvaret för befolkningens hälsa och välbefinnande. Det förebyggande folkhälsoarbetet lider fortfarande av nedskärningarna på 1990-talet. Vi har alltför få skolhälsovårdare och skolpsykologer. De nya utmaningarna på grund av psykosocialt lidande och våld i familjerna kräver nya färdigheter av vårdpersonalen och resurser i form av tid för tidig intervention. Den nya folksjukdomen övervikt kryper ner i de yngre årgångarna och hälsovården måste aktivt vara med i livsstilsfostran för ett fysiskt mera aktivt leverne och bättre matvanor. Möjligheterna till mer motion och fysisk aktivitet i skolan är ett viktigt steg i förbättrandet av de yngres hälsa.

Åldersdiabetes ökar dramatiskt och kan förebyggas mycket effektivt tack vare hälsosamt leverne. Befolkningsansvarssystemet, där samma vårdteam har ansvar för en befolkning på cirka 2000 personer ger

bästa kvalitet och trivsel i arbetet. En delering av traditionella läkaruppgifter till specialistsjukvårdare har visat sig fungera väl och bör utbyggas. Det gäller till exempel områden som reuma, diabetes, cancer och demensvård. Ansvar för den egna hälsan måste poängteras och planer för utvecklingen av egenvårdsmetoder och information på nätet är viktigt.

Sfp anser

- Att resurser för tidigt ingripande i det psykosociala lidandet bör tryggas.
- Att mer motion och fysisk aktivitet behövs i skolan.
- Att uppmärksamhet bör fästas vid kostvanornas betydelse för hälsan.
- Att vissa läkaruppgifter i ökad omfattning kan delegeras till specialistsjukvårdare.

Åldringsvården

De äldre i samhället blir fler. Forskning visar att de äldre vill bo hemma så länge som möjligt och enligt målsättningarna skall 90 procent av 75-åringarna bo kvar i sina hem. Det här kräver god hemservice och hemsjukvård. Förebyggande hembesök och vardagsrehabilitering i hemmet för att undvika de allt för vanliga hemolyckorna är ett viktigt innehåll i vården. Anstaltsvården för de äldre måste inskränkas till ett minimum och också den skall vara så aktiv och rehabiliterande som möjligt. Alla är värda ett värdigt liv in till det sista. En speciell utmaning utgör demensvården. Vården av

dementa måste ske i små hemlika enheter med en stor personalstyrka. Demenssjukdomen är mycket tung för de närmaste anhöriga då personen ändrar karaktär helt och hållet och känner inte igen sina nära och kära. Demensrådgivare måste finnas tillgänglig i alla kommuner och diagnostiseringen måste vara organiserad. Detta är en förutsättning för god vårdplanering och ordination av bromsmediciner i rätt tid.

Sfp anser

- Att satsningar ska göras ökad hemservice och hemsjukvård.
- Att vården av dementa ska ske i små hemliknande miljöer.
- Att demensrådgivningen i kommunerna bör utvecklas.

Specialsjukvården

Specialsjukvården är en remissinstans, som skall ge rätt vård så snabbt som möjligt och kunna skicka patienterna för eftervård och rehabilitering till hemmet eller primärvården enligt klart överenskomna principer. Detta kräver samarbete mellan socialvård, hälsovård och specialistsjukvård. Enligt den nya ramlagen för kommunernas servicestrukturreform skall man samarbeta inom social- och hälsovården på ett område på minst 20 000 invånare. Det här betyder att den formella gränsen mellan socialvård och hälsovård gradvis försvinner i den takt attityderna mjukas upp. Allt detta är till användarens fördel. Gällande specialistsjukvården sägs att de också skall ta in ett ele-

ment av hälsofrämjande arbete och det ger en naturlig bro över till primärhälsovården, så att helheten kan beaktas i hela vårdkedjan. Den högteknologiska specialistsjukvården måste koncentreras till färre enheter än idag med tanke på kvalitetskrav och höga kostnader. Kravet på språkkunskaperna blir då speciellt viktig.

Sfp anser

- Att den högteknologiska specialistsjukvården bör koncentreras till färre enheter än idag.
- Att språket ska betraktas som en kvalitetsfaktor i vården.

Övriga utvecklingsbeov

Det är viktigt att vi får elektroniska sjukjournaler i hela landet så att alla vårddata är tillgängliga i hela vårdkedjan. Riksdagen har nyligen godkänt lagar för en elektronisk receptbehandling och en lag om elektronisk sjukjournal, som skall verkställas inom fyra år. Efter detta finns uppgifterna om var och ens hälsotillstånd tillgänglig via ett ”smartkort” i hela landet.

Viktigt att vårdpersonalen får god kunskap i vårdplanering och en mera noggrann uppföljning av vårdresultat med exakta journalanteckningar som medel. Det här kräver utbildning i kvalitetshandledning, vårdetik och ekonomisk etik. Studier enligt principen ”best practice” har visat sig vara effektiva.

Personalpolitiken är synnerligen viktig, inte minst med tanke på en förväntad stor brist på vårdpersonal. Trots en god grundutbildning behövs kontinuerlig fortbildning, jämte rehabilitering och rekreation. Tillräckligt stor vikariepool bör finnas på alla arbetsplatser för att öka orken och trivseln. Enligt klara mål i det nationella hälsovårdsprojektet skall de offentliga arbetsgivarna inrätta fasta anställningar som motsvarar vikariebehovet. På många håll är detta verkställt men många ”sover” ännu. En fast vikariepool är en förutsättning för att personalen skall orka. Vi anser också att lönerna i denna kvinnodominerade bransch behöver justeras uppåt.

Mycket viktigt är utvecklandet av en god terminalvård och modern smärtbehandling vid alla svåra sjukdomar. På detta område har den finska sjukvården en lång väg att vandra ännu.

Sfp anser

- Att det för värdeeffektivitetens skull är viktigt att elektroniska sjukjournaler snarast tas i bruk.
- Att vikariepooler ska införas med tanke på personalens arbetsbörda.
- Att visstidsanställningar inom vårdsektorn bör omvandlas till permanenta anställningar.
- Att satsningar bör göras på utvecklande av smärtbehandling och god terminalvård.

Språket

Särskilt i en urban miljö och ett postmodernt samhälle är samhörighet och solidaritet en större utmaning än konsumtion och val av servicegivare. Det är sannolikt att språket är av underordnad betydelse vid val av professionella tjänster. För den sjuka och utsatta är behovet av stöd, tröst och omsorg det allra viktigaste. Det är ytterst tveksamt om den samhälleliga serviceverksamheten kan fullt ut fylla det behovet. Däremot kan ett fungerande socialt nätverk, som tar sin utgångspunkt i den språkliga och kulturella identiteten, underlätta för individen att aktivt välja bland ett utbud av tjänster och också anpassa sig till stressfyllda situationer. Det viktigaste blir därigenom att aktivt söka kontakt med svensk- och tvåspråkiga medborgare i området och erbjuda dem ett trygghetsnätverk. Uppgiften kräver insatser i form av finansiering, organisering, koordinering och information. Nätverken utgörs av redan existerande institutioner, föreningar, frivilligorganisationer och enskilda individer. Nya verksamhetsformer understöds aktivt.

Vården måste vara tillgänglig, också på svenska. På orter med relativt sett liten svenskspråkig befolkning kan det lösas genom svenska enheter, medan man på balanserat tvåspråkiga orter måste kräva språkkunnig service av alla.

Behovet av barn- och ungdomspsykiatri och speciellt ätstörningsvård har vuxit mycket och dessa områden är det endast vård på modersmålet som gäller. Sfp kräver att få väl fungerande svenska vårdenheter med ekonomisk trygghet för att täcka dessa behov.

Sfp anser

- Att fungerande sociala nätverk är en central del av människors hälsa och välbefinnande.
- Att satsningar behövs för att trygga vården på svenska för patienter med ätstörningar och psykiska problem.

Vi arbetar för ett socialt hållbart samhälle

Den nordiska välfärdsmodellen tål att försvaras! En god balans mellan arbetsliv och familjeliv, tryggad minimiutkomst och en högklassig social- och hälsovård är viktiga ingredienser för ett framgångsrikt finländskt samhälle också i det nya årtusendet. Vi lever längre och våra seniorer är aktivare och friskare än förut. Samtidigt minskar den yrkesverksamma andelen av befolkningen. För att trygga välfärden på ett hållbart sätt måste vi satsa på en god arbetsmiljö och hälsofrämjande åtgärder. Tredje sektorns verksamhetsmöjligheter bör ytterligare utvecklas.

Finland måste erbjuda alla högklassig vård och omsorg oberoende av ålder, ekonomisk situation, härkomst eller hemort. Den offentligt finansierade vården och omsorgen måste också i framtiden vara grunden för vårt social- och hälsovårdssystem. För att trygga mångfalden i vården behöver vi även den tredje sektorn och privata serviceproducenter.

Nationella hälsovårdsprojektet har ganska långt blivit ett framgångsprojekt trots att det slutförs först under det här året. Tele-

fonrådgivning och kortare väntetider har man fått på många hälsovårdscentraler men framför allt på specialistsjukhusen. Vårdgarantin utföll väl. Åldringsvården, mentalvården och omsorgen om de handikappade är näst i tur att uppmärksammas speciellt. Vård och omsorg kräver både personal och pengar. Sfp vill verka för att det nationella hälsoprojektet genomförs. Genom vårdgarantin ska varje person som är bosatt i Finland snabbt få vård. Den offentliga sektorn ska bli en konkurrenskraftig arbetsgivare som satsar på personalen. Endast på så sätt kan vi trygga servicen och locka unga att söka sig till vårdbranschen.

Mentalvården har stått i fokus för Sfp och den kräver fortsättningsvis särskild uppmärksamhet. Psykiska sjukdomar är i dag den vanligaste orsaken till förtidspensionering. Ofta står de anhöriga till en mentalvårdspatient mycket ensamma. Då vuxna i en familj har mentala problem måste barnens behov av stöd alltid särskilt uppmärksammas. Satsningar på psykiatrisk vård och förebyggande arbete sparar både mänskligt lidande och pengar. Sfp vill verka för att en fungerande vårdkedja inom psykiatri byggs upp i hela landet.

Också våra handikappade behöver en möjlighet till att rå om sina egna liv. Det har varit en viktig utveckling att allt färre handikappade bor på anstalt, men detta ska följas upp med god service och boendeformer som gör ett självständigt och aktivt liv möjligt. Rätt till personliga assistenter och tillgängligt boende måste utvecklas. Denna strävan ska tryggas och en sådan reform bör befästas i kommande regeringsprogram.

Flyttningsrörelserna har lett till att unga familjer och äldre saknar ofta sociala nätverk. Föräldrar slits mellan kraven från familj och arbetsgivare. Sfp vill skapa viktiga nya stödformer för familjerna genom utökat samarbete mellan den offentliga, den privata och den tredje sektorn. Sfp vill också verka för att de kommunala rådgivningsbyråerna utvecklas till resurscenter för barnfamiljerna i frågor som gäller social- och hälsovård. Hemservicen borde vara en möjlighet också för barnfamiljer. Barnen behöver vuxna i sin vardag, men inte bara sina föräldrar. Därför vill sfp trygga den subjektiva rätten till dagvård och utveckla eftermiddagsvården för skolbarnen.

Sfp anser

- Att den offentligt finansierade vården och omsorgen ska vara grunden för vårt social- och hälsovårdssystem.
- Att tredje sektorn och privata vårdproducenter utgör ett kvalitativt komplement inom vård- och omsorgsproduktionen.
- Att det nationella hälsoprojektet ska genomföras fullt ut.
- Att mentalvården kräver fortsatta satsningar.
- Att systemet med personliga assistenter måste utvecklas.
- Att de kommunala rådgivningsbyråerna ska utvecklas till resurscenter för barnfamiljer i frågor som gäller social- och hälsovård.
- Att tredje sektorn är en viktig aktör som bör stödas för att erbjuda medborgarna trygghetsnätverk.

